

kadimo ya motho ya Sanlam
State mente sa Tumellano ya Sethathong
Ho ya ka molao wan aha wa dikoloto nmr 34 wa 2005

1. Ditlhaloso le Botoloki

“**Molao**” o bolela Molao wa Naha wa Meitlane, Nmr. 34 wa 2005 (National Credit Act, 34 of 2005), le dihlomathiso tsa wona tsa nako le nako;

“**Tumellano**” e bolela tumellano ya kadimo ya hao dipakeng tsa hao le Mofani wa Mokitlane. Tumellano e bopilwe ka ditlhoko le dipehelo tse tekilweng Setatementeng sa Tumellano e Entsweng Pele , , tokomaneng ya elektroniki e hatisisweng kapa e ngotsweng kapa ya kamohelo ka molomo ya bobedi Setatamente se Etswang Pele le Khotheishene ya elektroniki kapa e ngotsweng kapa ya lentswe le hatisisweng le ho etswa le Direct Axis lebitsong la Mofani wa Mokitlane kapa ho amohela ha hao tjehele ya Kadimo eo ho nkwang hore o amohetse Setatamente se Etswang Pele le Khotheishene di tla nka sebaka sa mantse a hatisisweng a qadisitseng Tumellano en aka sepheo sa Molao. Haeba kamora mona re ka dumela ho o fa tjehele e nngwe ya kadimo ka tsela ya phetolo Tumellanong, re tla o fa Khoteishene e nngwe e bontshang tjehele ya kadimosa tlatsetso le phetoho efe kapa efe e bang teng tjehele ya kadimo le/kapa tshireletso ya bophelo ya kadimo (haeba e hlokeha), sekgahla sa tswala, nako ya tefo ya kadimo le tjehele ya instolemente. Boemong bo jwalo, haeba o amohela Khoteishene e fanweng hape, ditlhoko le dipehelo tse tekilweng tokomaneng ena di tla kenyeletswa ka referense Tumellanong e fetotsweng. O hloka ho netefatsa hore o boloka Setatamente sena sa Tumellano e Entsweng Pele sebakeng se bolokehileng e le hore o tle o kgone ho ikgopotsa ka sona kamoso.

“**Sekgahla sa Tswala sa Selemo le Selemo**” se bolela sekgahla se boletsweng seo tswala e sebetswang ka sona hodima balanse e teng Sekolotong sa Sehlooho.

“**Mofani wa Sekoloto**” e bolela Sanlam Personal Loans Limited. Company Reg. No 2001/016316/07 and Registered Credit Provider NCRCP 272. Domicilium Address 108 De Waal Road, Diep River, 7800.

“**Direct Axis**” e bolela Direct Axis SA (Pty Ltd, Company Reg No 1995/006077/07, mofani wa ditshebeletso tsa ditjehele ya dumeletsweng le moemedi wa Mofani wa Sekoloto bakeng sa merero ya ho sebetsa le ho tsamaisa Dikadimo tsa Batho tsa Sanlam. Domicilium Address 108 De Waal Road, Diep River, 7800.

“**Tjehele ya Kadimo**” ena ke tjehele e lefuwang ho wena ho latela Tumellano ena. Tjehele ena e kenyeletsa tjehele ya qalong le tjehele efe kapa efe ya tlatsetso e ka lefuwang kamorao ka tsela ya phetolo ya Tumellano ena.

“**Molefuwa wa Tahlehelo**” ke ho bolela motho eo tefo ya inshoreense e tlamehang ho lefuwa yena, eo ho latela Tumellano ena e leng Mofani wa Mokitlane.

“**Merero wa Tshireletso ya Motho**” o bolela inshoreense ya tshireletso ya bophelo ya sekoloto e fanwang ke Direct Axis ho sireletsa ditlameho tse saletseng tlasa Tumellano ena.

“**Sekoloto sa Sehlooho**” se bolela tjehele eo tefello ya yona e tjetjhisitsweng mme eo tswala e lefuwang hodima yona. E bopilwe ka tjehele ya sekoloto se fanweng, tefiso ya qalo (haeba ho lokeleha) haeba e sa lefuwa e sa le qalong, le ditjeho tse ding tse kenyeletsang tswala tse kopanyeletswang ka nako eo di lokelang ho lefuwa.

Mantswe afe kapa afe a reng “**Rona**”, kapa “**Ya rona**” a tla bolela Mofani wa Sekoloto.

Mantswe afe kapa afe a reng “**Wena**” a bolela moamohedi wa sekoloto eo e leng yena ya tshwereng akhaonto ena ya Sekoloto sa Kadimo ya Motho.

2. Ditjeho tsa Sekoloto

Ditjeho tse latelang tsa sekoloto di a lefuwa:

- Tswala, e sebetswang letsatsi le letsatsi hodima tjehele e saletseng morao ka Sekgahla sa Tswala sa Selemo le Selemo se matahantsweng ka tsela ya kgwedi le kgwedi ka letsatsi leo o le kgethileng bakeng sa tefo.
- Tefiso ya qalo, e leng tefiso e lefisiwang bakeng sa ho hlophiswa ha Tumellano. O na le kgetho ya ho etsa se seng dipakeng tsa ho lefa e sa le pele kapa hore ditefo tseo di kenyeletswa sekolotong sa sehlooho. Haeba e kenyeletswa sekolotong sa sehlooho, tswala e tla lefiswa hodima tefiso ya qalo. Haeba o kgetha ho lefa tefiso ya qalo e sa le pele, o hloka ho etsa tefo akhaontong ya First National Bank eo re tla o fa yona, mme o bolele nomoro ya referense eo re o fileng yona, mme o re fe bopaki ba tefo e jwalo pele sekoloto se ka nehlanwa ho wena. Tefo ena ha e sebetse moo kadimo e ntjha e nkang sebaka sa kadimo e se ntse e le teng kapa moo tjehele ya kadimo ya tlatsetso e lefuwang ho latela phetolo e Tumellanong e se ntse e le teng.
- Tefiso ya tshibeletso, e leng tefiso e lefisiwang ka letsatsi le lokelang la tefo, bakeng sa tsamaiso ya tlwaelo ya kgwedi le kgwedi ya akhaonto ya hao. Haeba o sa lefe tefiso ena ka nako e tla kopanyeletswa balanseng mme tswala e tla lefiswa hodima yona.
- Ho fihlela moo Kgaolo ya 6 e dumellang, Karolong ya C ya Molao, haeba ka nako efe kapa efe o ka tlotha ke tefello ho latela Tumellano ena, tsamaiso ya ho tlotha ke tefello le ditjeho tsa pokeletso ya tjehele tse bakilweng ke ho hloleha ha hao ho ikamahanya le ditlhoko le dipehelo dife kapa dife tsa Tumellano ena, le bakeng sa ditjeho tsa molao, ditjeho tsa pokeletso le khomishene hodima ditfello tsohle tse entsweng ke wena haeba taba ena e fetisetwa khampaning kapa mmuelling wa molao ya kantele ya pokeletso ya sekoloto. Ditjeho tse jwalo di tla lefiswa haeba di etsahala le ka nako eo di etsahalang.

- Tjeho ya kgwedi le kgwedi ya dipremiamo tsa Morero wa Tshireletso ya Motho, haeba o kgetha ho amohela phano ya rona inshoreense ya bophelo ya sekoloto jwalo ka ha ho tshohlilwe karolong e latelang.

3. Inshoreense ya Bophelo ya Sekoloto

Re o hloka ho tswelletsa inshoreense ya bophelo ya sekoloto ho lefella ditlameho tsa hao tse saletseng tlasa Tumellano ena ka nako efe kapa efe, mme re thontswe jwalo ka Balefuwa ba Tahlehelo tlasa pholisi ena.

Maemong ana, re fana ka Morero wa Tshireletso ya Motho o tsheheditsweng ka ditjhelete ke Channel Life Ltd eo Direct Axis e nang le karolelo tshebetsong e ntle ya yona. Direct Axis e dumeletswe ho rekisa dihlahiswa tsa inshoreense ya bophelo tseo mabapi le tsona ba nang le tshireletso ya inshoreense ya profeshenale ho Santam.

Morero ona o fana ka tshireletso mabapi le tjhelete ya tefo e feletseng ya sekoloto sa hao (ho sa kenyeletswe ditefiso tse etswang hodima yona) ka nako efe kapa efe bophelong ba Tumellano ena.

Tshireletso ena e tla fanwa haeba o ka shwa, wa qhwalla ruri kapa wa fumanwa o tshwerwe ke lefu le itseng le tshosetsang bophelo jwalo ka kankere, ditlhaselo tsa pelo, diseterouku, lefu la tswekere, ho senyeha ha diphiyo, bofofu, tahlehelo e phethahetseng mme e ke keng ya lokiswa ya tshebediso ya letsoho kapa leoto, ho tjha ho mahlonoko le ho ya le maidiidi a sa kgaotseng. Bongata ba ho sebetswa ha pelo le ho kenyetswa ditho tsa mmele tse ntjha le tsona di kenyeleditswe.

Morero ona o fana ka tshireletso e behetsweng moedi bakeng sa diinstolemente tse hlokehlang ka nako eo o holofetseng nakwana kapa nako ya dikgwedi tse 6 (tshelatseng) kamora tahlehelo ya moputso haeba o sa hirwa. Morero ona ho feta moha o fana ka tshireletso bakeng sa diinstolemete tse behetsweng moedi wa dikgwedi tse 3 (tharo) kamora seteraeke se sireleditsweng ka molao.

Mapenshenara kapa batho ba bang ba sa amoheleng moputso jwalo ka mosebetsi ha ba tshwanelehe bakeng sa tshireletso ya bokowa ya nako yohle kapa ya nakwana kapa bakeng sa tshireletso ya ho nyaolwa mosebetsing kapa seteraeke se sireleditsweng.

Ho feta mona, dithibelo tse itseng di teng, tsa sehlooho e le tsa hore ha ho tleleime e tla sekasekwa mabapi le bokudi kapa ketsahalo e bakilweng ke:

- teko ya hao ya ho ipolaya kapa boitematso nakong ya dikgwedi tse 24 (mashome a mabedi le bone) kamora ho kenela Tumellano ena
- ho qhoba koloi tlasa tshusumetso ya tahi kapa dithethefatsi tse tahang, kapa tshebediso ya hao e tlotseng meedi ya dintho tse jwalo
- bokudi ba hao, temalo kapa lefu le leng jwalo ka la pelo, kankere, seterouku, bokudi ba kopano ya hlooho le/kapa mathata a tsa kelello, bokudi ba mokokotlo kapa lefu la tswekere, tseo ka tsela ya nnete di tlatseditse tse tleleimeng ya hao e entsweng kgahlanong le pholisi ena empa o ne o se ntse o e na le tsona nakong ya dikgwedi tse 12 (leshome le bobedi) pele ho Tumellano mme di tswelletse ho hlaha nakong ya dikgwedi tse 12 (leshome le bobedi) kamora ho kenela Tumellano ena ntle le haeba pholisi ena e nka sebaka sa pholisi e nngwe e neng e se ntse e le teng sekolotong se seng sa pele sa hao.

O na le tokelo ya ho behella ka thoko tokelo ya Morero wa Tshireletso ya Motho eo re fanang ka yona, le ho e nkela sebaka ka pholisi e nngwe ya bophelo ya sekoloto ya kgetho ya hao. Boemong bo jwalo re hloka bopaki ba boteng ba ditokomane bakeng sa tshireletso ena, dintlha tse mabapi le yona, le hore re boletswe jwalo ka Balefuwa ba Tahlehelo tlasa pholisi ena ho fihlela boleng ba tefo e feletseng ya Tumellano ena (ho latela Foromo ya 23 ya Molao). Tjhelete ya sekoloto e ke ke ya fanwa ho fihlela nako eo re amohetseng mme re kgotsofaditswe ke bopaki bo fanweng.

Haeba o ka hloka dintlha tse tswelletseng mabapi le Morero wa Tshireletso ya Motho pele o etsa kgetho ya hao, re tla o romella khopi e feletseng ya tokomane ya pholisi pele o etsa qeto ya hore na o amohela pholisi ya rona kapa o e nkela sebaka ka pholisi e nngwe ya kgetho ya hao.

Ha o dumela ho amohela Morero wa Tshireletso ya Motho wa rona, re ke ke ra o lefisa keketso ya letho e nngwe ka hodimo, tefiso, kapa premiamo ya tlatsetso ka hodimo ho tjeho ya nnete ya inshoreense ena, mme re tla:

- hlahisa tjheho ya kgwedi le kgwedi ya inshoreense le ho kenyeletsa tjhelete ya instolemente ya hao ya kgwedi le kgwedi
- haeba ho lokeleha, pele ho kamohelo ya Khoteshene efe kapa efe e tlang kamorao bakeng sa tjhelete ya kadimo ya tlatsetso, hlahisa phetoho efe kapa efe tjehong ya premiamo ya kgwedi le kgwedi
- hlahisa tjhelete ya khomishene eo re ka e amohelang
- lefa ditefo tsohle tsa premiamo tseo o di entseng ka nako ho rainshoreense le ho tsamaisa ditabatabelo tsa hao pholising ena ho fihlela Tumellano e fihla pheletsong
- pele Tumellano ena e phethelwa, re tla hlalosa dihlapiso, diphelelo le dithibelo tse mabapi le pholisi ena
- kamora ho phethela Tumellano ena, re tla romela ditokomane tse feletseng tsa pholisi tse bolelang dihlapiso, diphelelo, dithibelo le mokgwatshebetso wa ho etsa ditheleime

O ananela hore o na le kgetho e lokolohileng mabapi le pholisi, rainshoreense, boroukhara kapa moneheletsi (intermediary), le hore o sebedisitse kgetho ena ntle le ho tlamella kapa ho susumetswa.

4. Ditefello le ka moo re tla sebedisa ditefello tsa hao ka teng

Haeba o kgetha ho lefa tefiso ya qalo e sa le pele, o hloka ho etsa tefo akhaontong ya First National Bank eo re tla o fa yona, mme o bolele nomoro ya referense eo re o fileng yona, mme o re fe bopaki ba tefo e jwalo pele sekoloto se ka nehelanwa ho wena.

Diinstolemete di lokela ho lefuwa matsatsi a 14 ho tloha ka letsatsi la Khoteishene, mme diinstolemete tse latelang di lokela ho lefuwa kgwedi le kgwedi kamorao moo. Ho fihlela sena, ke pehelo ya Tumellano ena hore o re dumelle ho qala debite otara ya kgwedi le kgwedi kgahlanong le akhaonto ya hao ya banka eo moputso wa hao o lefuwang ho yona. Ntle le ka kgwedi ya Tshitwe, dikgulo di tla etswa ka letsatsi la moputso wa hao, kapa ka letsatsi la qetelo la kgwebo le tlang pele ho letsatsi lena moo letsatsi lena le welang mafelong a beke kapa letsatsing la phomolo ha feela letsatsi leo le sa tle pele ho letsatsi le lokelang la kgulo ya insotolemente ya hao. Haeba re ka hlokomela phetoho letsatsing la moputso wa hao kapa dintlheng tsa hao tsa banka, dintlha tsa hao tsa debite otara di tla lokiswa ka tsela e lokelang. Re na le tokelo ya ho lefisa akhaonto ya hao pele ho nako ya tlwaelo ka Tshitwe haeba re o file tsbiso e sa le nako mme haeba letsatsi le jwalo le sa tle pele ho letsatsi le lokelang la tefo ya instolemete ya hao.

O ka lefa pele ho nako efe kapa efe ya diinstolemete ntle le kotlo ya letho. Ditefello tsa hao tsa pele ho nako di tla sebedisetswa ho fokotsa tlameho ya hao ka tatellano e latelang: (i) bakeng sa tswala e lokelang ho lefuwa le e sa

5. Tefo ya Tumellano ka Botlalo Pele ho Nako

O ka lefella Tumellano ena ka botlalo ka na ko efe kapa efe, ka ho fana kapa ntle le ho fana ka tsebiso, ka ho lefa boleng ba tefo e feletseng ho rona.

Boemong bo jwalo, boleng ba tefo e feletseng e tla ba balanse e esong ho lefuwe sekolong sa sehlooho mmoho le tswala e esong ho lefuwe le ditefiso le ditefello tse ding tsohle tse lokelang ho lefuwa ke wena ho rona ho fihlela ka letsatsi la tefello e feletseng. O ka fumana boleng ba tefo e feletseng ho tswa ho Direct Axis ka nako efe kapa efe.

6. Tshenyo ya konteraka

Haeba o etsa kapa o sa etse eng kapa eng eo ka tsela efe kapa efe e ka behang kotsing ditokelo tsa rona tlasa Tumellano kapa ka yona re ka bang le tahlehelo kapa tshenyehelo, ho kenyeletswa ho lefuwa morao nako kapa ho se lefuwe ha diinstolemete dife kapa dife, o tla be o robile Tumellano hanghang ka lebaka la ketsahalo kapa ketso kapa ho se etswe hoo ho sa dumellwang ho etsahetseng.

Ha o lefa diinstolemete dife kapa dife kamora letsatsi leo di lokelang ho lefuwa ka lona, o tla lefiswa tswala ya tlatsetso hodima ditjhelete tse saletseng morao ka sekgahla sa tswala se lekanang le se Khoteisheneng mme se amang Tumellano.

Haeba o hloleha ho lefa didebite otara tse 3 (tharo) ka tatellano, debite otara ya hao e tla hlakolwa ka tsela e iketsang mme o tla tlameha ho lefa kontane mabapi le tefo e hlokang ho lefuwa mme e tlamehang ho lefuwa.

Haeba o hloleha ho lefa tjhelete efe kapa efe e lokelang ho lefuwa tlasa Tumellano ena, re ka nna (ntle le ho ama ditokelo dife kapa dife tsa tsona) ra tswela pele ka dikgato tsa molao ho phethisa le ho fedisa Tumellano ena, jwalo ka ha ho boletswe Kgaolong ya 6 Karolo ya C ya Molao.

Moo o tlotsweng ke tefello tlasa Tumellano ena, balanse ya tjhelete ya sekototoloto ya sehlooho e feletseng ya Tumellano e tlamehe ho lefuwa hanghang, o tla tlangwa hape ke ditefello tsa tsamaiso ya ditefello tse tlotsweng ke tefo le ditjeho tsa pokeletso ya sekoloto ho latela Molao wa Makgotla a Phahameng, Molao wa Makgotla a Bomaseterata, Molao wa Babokeletsi ba Dikoloto le Molao wa Babuelli ba Molao, ho tswa feela hore na o tla ameha ke ofe.

Haeba re kgetha ho phethisa Tumellano ena, mokgwatshebetso o boletsweng ka tlase mona o tla latelwa:

- Lengolo le tla romelwa ho wena le o tsebisang ka ho tloha ke tefello tlasa Tumellano ena
- Tlhahiso e tla etswa lengolong leo hore o fetisetse Tumellano ena ho moeletsi wa dikoloto, setsi se seng sa tharollo ya dipharela, lekgotla la bareki kapa Monamodi (Ombud) ya nang le matla a molao, ka maikemisetso a hore re rarolle dikganyetso dife kapa dife kapa re thehe le ho dumellana ka morero wa ho tlisa ditefello Tumellanong ena tlasa maemo
- Haeba o etsa kopo bakeng sa tlhahlobelo botjha ya sekoloto tlasa karolo ya 86 ya Molao, mme tlhahlobelo eo e phethwa nakong ya matsatsi a 60 (mashome a tshelletseng) a kgwebo kamora hore o etse kopo ya tlhahlobelo botjha ya sekoloto ho latela karolo ya 86 (10) ya Molao

Haeba o etsa kopo bakeng sa tlhahlobelo ya sekoloto botjha ka tsela ena, o ke ke wa kgona ho kena tumellanong efe kapa efe e nngwe ya sekoloto kapa wa baka ditefello dife kapa dife tse ding tlasa phano ya sekoloto (jwalo ka ho sebedisa kredite karete) ho fihlela nako eo kopo ya hao e hanetsweng kapa o lefileng ditlameho tsohle tsa hao tlasa ditumellano tsohle tsa sekoloto jwalo ka ha lekgotla le dumetse.

Dikgato tsa molao di ke ke tsa qala kgahlanong le wena ntle le haeba:

- o tlotswe ke ditefello nako ya bonyane matsatsi a 20 (mashome a mabedi) a kgwebo mme
- bonyane matsatsi a 10 (leshome) a kgwebo a fetile haesale ho tloha ka nako eo tsebiso ya hore o tlotswe ke tefello e boletsweng ka hodimo mona e nehelanwe ho wena (mme nako ena ya matsatsi a 10 (leshome) e ka balwa e bapile le ya matsatsi a 20 (mashome a mabedi) a nako ya ho tloha ke ditefello) mme
- o hlolehile ho arabela lengolo la ho tloha ke tefello, kapa o arabile ka ho hana tlhahiso ya rona;

Haeba re kgetha ho fedisa Tumellano ena ho latela karolo ya 123 ya Molao, mokgwatshebetso o tshwanang o boletsweng ka hodimo mona o tla latelwa mabapi le sena.

Ka nako efe kapa efe pele ho phediso ya Tumellano ena o na le tokelo ya ho busetsa Tumellano ena haeba e tlotswe ke ditefello ka ho lefa ditjhelete tsohle tse seng di lokelang ho lefuwa, mmoho le ditefello tsa rona tse lekantsweng bakeng sa ho tlotha ke ditefello le ditjhele tse amohelang ho fihlela ka nako ya pusetso madulong.

7. Setatemente sa Akhaonto

Re tla o romela setatemente sa nako le nako bakeng sa akhaonto ya hao, seo o ka kgethang ho se amohela kgwedi le kgwedi kapa dikgweding tse ding le tse ding tse tharo.

8. Diaterese le kamohelo ya ditokomane

O dumela hore aterese ya bodulo eo o faneng ka yona ke aterese eo ditsebiso tsa molao di tlamehang ho romelwa ho yona.

O dumela hore diaterese tsa poso kapa imeile tseo o faneng ka tsona ke diaterese tseo re tlamehang ho romela poso yohle le dikgokahano tse ding, ho kenyeletswa disetamente tsa akhaonto. Re itlamba hore ha re na ho romela kgokahano efe kapa efe ho wena ka imeile ntle le haeba o re fa tumello ya ho etsa jwalo.

O tlameha ho tsebisa Direct Axis ka mongolo mabapi le phetoho efe kapa efe ya aterese kapa dintlha dife kapa dife tse mabapi le wena, ho kenyeletswa aterese ya imeile le dinomoro tsa mohala. Haeba ho ba le tsebiso ya phetolo ya aterese ya bodulo, tsebiso e jwalo e tlameha ho tsamaya mmoho le bopaki bo lokelang ba yona. Haeba o hloleha ho fana ka tsebiso ya phetolo ya aterese, re ka sebedisa aterese ya ho qetela eo re nang le yona ya hao, leha aterese ena e se e sa nepahala.

O amohela hore o tla nkuwa o amohetse tsebiso kapa lengolo ho tswa ho FinChoice matsatsing a 5 kamora hore re le pose kapa matsatsi a 2 (pedi) kamora hore re le romele ka imeile.

9. Setifikeiti sa tjelele e lokelang ho lefuwa

Re ka fana ka setifikeiti ho tswa ho ofe kapa ofe wa baokamedi ba rona, eo boemo ba hae bo sa tlo hloka ho pakwa, se bontshang tjelele e re lokelang ho e lefuwa, le ka moo e sebeditsweng ka yona.

Ntle le haeba o hanyetsa tjelele eo mme o kgona ho kgotsafatsa lekgotla hore tjelele e setifikeiting seo ha e a nepahala, ho dumellanwa hore re ka nka kahlolo efe kapa efe kapa taelo eo re nang le tokelo ho yona ka molao ka ho ipapisa ka dinnete tse tshwerweng ke setifikeiti seo, kapa tjelele eo lekgotla le ka fumanang e kolotwa ke wena.

10. Tshielano ya Molao le Thomeletso

Re ka, kamora ho o tsebisa kapa ntle le ho o tsebisa, fetisetsa ditokelo le ditlameho tsa rona tlasa Tumellano ena ho Mofani wa Dikoloto ofe kapa ofe, mme o dumela hore o tla tswela pele ho phethahatsa ditlameho tsa hao ho Mofani wa Dikoloto e motjha.

11. Dibiro tsa dikoloto, tleaho ya sekoloto le ditshebetso tsa karolelano ya ditaba tsa dikoloto

Ka ho amohela Khoteishene ya rona le Setatemente sa Tumellano ya Sethathong o ananela le ho netefatsa hore:

Re ka fetisetsa dintlha tsa kopo ya hao ya kadimo ya tjelele le tumellano ya sekoloto ho Biro ya Dikoloto. Sena se kenyeletsa ho kena le ho fedisa Tumellano ena, ditefello tsa hao ho latela Tumellano, le ditlhamiso tsa ho se ikamahanye hofe kapa hofe le diphelelo tsa tefo le matsatsi a lokelang a tefo tlasa Tumellano ena.

Leha ho le jwalo, moo re ikemiseditseng ho romela tlhahisoleseding e seng ntle jwalo ka ho hloleha ho etsa ditefo ho hang ho fihlela di phumulwa kapa di fetiswa bakeng sa dikgato tsa molao re tla o fa tsebiso ya bonyane matsatsi a 20 (mashome a mabedi) a kgwebo pele re etsa sena.

Dibiro tsa dikoloto di ka sebedisa tlhahisoleseding eo re e fetisang ho fana ka seemo sa hao sa tsa dikoloto le dintlha tsa hao tsa tsa dikoloto tse supang tshwaneleho ya hao bakeng sa phumantsho ya sekoloto.

O ka ikopanya le Dibiro tsa Dikoloto ka nako efe kapa efe mme o na le tolelo ya hore rekoto ya hao ya tsa dikoloto e hlahiswe mme o ka hanyetsa tlhahisoleseding e fosahetseng le ho tseka hore tlhahisoleseding eo e lokiswe moo re sa kgoneng ho fana ka bopaki bo kgolwehang bo tiisang tlhahisoleseding e jwalo.

Dibiro tsa Dikoloto le dintlha tsa boikopanyo tseo tlhahisoleseding ena e ka romelwang ho tsona di ka tsela e latelang:

- **Transunion:** founu 011 214 6000 / 0861 482482 kapa imeile webmaster@transunion.co.za
- **Experian:** founu 011 799 3400 / 0861 105 665 kapa imeile info@experian.co.za
- **Xpert Decision Systems:** founu 011 645 9100 kapa imeile info@xds.co.za

12. Ditlalelo le dikganyetso

Haeba ho etsahala hore o be le potso, tletlebo kapa kganyetso, ka kopo ikopanye le ba Tlhokomelo ya Bareki ba Direct Axis, ba tla etsa sohle se matleng a bona ho rarolla tletlebo kapa kganyetso eo.

Haeba Direct Axis e sa kgone ho rarolla tletlebo kapa kganyetso ya hao, o na le tokelo ya ho kopa thuso ya Monamodi wa Dibanka, Molaodi wa Naha wa Dikoloto kapa, haeba Molaodi wa Naha wa Dikoloto a hana ho o thusa, o ka fetisetsa taba eo ka kotloloho ho Lekgotla la Bareki.

Dintlha tsa boikopanyo bakeng sa ditlalelo le dikganyetso di ka tsela e latelang:

- **Lefapha la Tlhokomelo ya Bareki ya Direct Axis / Ditlalelo:** founu 0861204060 kapa imeile sanlamccd@directaxis.co.za
- **Modisa wa Dibanka:** founu 0860 800 900 kapa imeile info@obssa.co.za
- **Molaodi wa Dikoloto wa Naha:** founu 0860 627 627 kapa imeile info@ncr.org.za

- **Lekgotla la Naha la Bareki:** founu 012 663 5615 kapa imeile Registry@thenct.org.za

13. Tokelo ya ho etsa kopo ho Moeletsi wa Dikoloto

O na le tokelo ya ho etsa kopo ya Boeletsi ba Dikoloto kapa ho phatlalatswa jwalo ka motho ya imetsweng ke dikoloto ho latela karolo ya 86 ya Molao le ho kopa thuso pele re ka ya ho o phethisa haeba o tlotswe ke ditefello tlasa Tumellano ena.

Dintlha tsa boikopanyo tsa Baeletsi ba Dikoloto sebakeng sa heno di ka fumanwa ho Molaodi wa Dikoloto wa Naha haeba Direct Axis e sa kgoen ho o thusa mabapi le sena. Moeletsi wa Dikoloto o tla o hloka ho tlatsa Foromo ya 16 le ho o lefa tefiso e lekantsweng tlasa Molao wa Dikoloto wa Naha. Haeba kopo ya hao e amohetwe, Moeletsi wa Dikoloto o tla lekanya kopo ya hao mme o tla hanela kapa ho amohela kopo ya hao.

14. Ditokelo tse ding

Tlatsa Molao wa Dikoloto wa Naha, o na le tokelo ya:

- ho etsa kopo ya sekoloto
- tshireletso kgahlanong le ho kgethollwa dintlheng tsohle tsa sekoloto.
- ho kopa hore lebaka la bohlokwahlokwa la hore o hanelwe ka sekoloto le fanwe ka mongolo
- ho fuwa ditokomane tse hlokehang tlasa Molao, ka leleme la semmuso leo re dumeletsweng ke Molaodi wa Dikoloto wa Naha ho le sebedisa
- tlhahisoleseding e etswang ka puo e bonolo mme e utlwisisehang
- ho fumana ditokomane tsohle tse hlokehang ka Molao
- ho fuwa khoteishene e nang le matla a nako ya matsatsi a 5 (hlano) a kgwebo le ka Setatemente sa Tumellano ya Sethathong, tseo bobedi ditlhoko le diphelelo tsa tsona di tla hlaloswa ka botlalo ho wena pele o kena tumellanong efe kapa efe ya sekoloto
- ho se kenyeletswe ho—
  - (i) letsholo lefe kapa lefe la mehala la kgothaletso ya dithekisetso le etswang ke kapa lebitsong la mofani wa sekoloto;
  - (ii) lenane la kgothaletso ya dithekiso kapa bareki le ka rekiswang kapa la hasangwa ke mofani wa sekoloto, ntle le ka moo Molao o hlokanang; kapa
  - (iii) kgasanyo efe kapa efe ya melaetsa ya diimeile kapa di-sms e etswang ke kapa lebitsong la mofani wa sekoloto.

O ka sebedisa tokelo ena ha o amohela khoteishene ya hao ya sekoloto, kapa ka nako efe kapa efe ka ho letsetsa ba Tlhokomelo ya Bareki ya Direct Axis nomorong ya 0861204060 kapa ka ho romela imeile ho sanlamccd@DirectAxis.co.za

15. Dikananelo le Dinetefatso tse Ding

Bakopi bohle ba dikadimo tse atlehileng ba tla fuwa Khoteishene jwalo ka ha ho hlokeha ka Molao, e leng nako eo dintlha tsohle tsa tsa ditjhelete tse kenyeletsang sekgahla sa tswala le ditjeho tse kgethehileng bakeng sa kopo ya hao di tla hlalisoa.

Haeba ka nako efe kapa efe o ka kopa tjhelete ya kadimo ya tlatsetso e le phetolo Tumellanong, Khoteishene e nngwe e tla fanwa e bontshang phetolo dintlheng tsa tsa ditjhelete tse bakilweng ke phetolo tjheleteng ya kadimo, nako ya tefo, sekgahla sa tswala kapa tjeho ya Morero wa Tshireletso ya Motho (haeba ho hlokeha).

Dikhoteishene di na le matla nako ya matsatsi a 5 (hlano) a kgwebo, e leng ka nako eo ditokomane dife kapa dife tse hlokwang ho wena di tlamehang ho fanwa ho rona.

Ditokomane tse jwalo di ka kenyeletsa, empa e seng feela bakeng sa, bopaki ba aterese ya bodulo, bopaki ba tefo le Tefiso ya Qalo(haeba ho hlokeha) haeba o kgetha ho lefa tefiso ena e sa le pele, le ditokomane dife kapa dife tse mabapi le inshoreense ya bophelo ya sekoloto moo o kgethang ho se amohela Morero wa Tshireletso ya Motho wa rona.

Dikopo, dikhoteishene le kamohelo ya tsona di ka ba ka founu, e leng boemong boo dipuisano di tla hatiswa lentswe.

Dikopo hape di ka etswa ka tsela ya inthanete webosaeteng ya www.sanlam.co.za/personalloans. Boemong bona khoteishene efe kapa efe hape e ka amohelwa ka inthanete.

Maemong ana ohle, kamohelo ya hao ya khoteishene efe kapa efe kamora moo e tla netefaletswa ka mongolo.

Ka ho amohela Khoteishene ena le diphelelo tsa Setatemente sa Tumellano ya Sethathong o ananela le ho netefatsa hore:

- ha o a imelwa ke dikoloto hajwale
- ha o tlasa tsamaiso ya molao ya tsa ditjhelete, ho phethiswa ka lebaka la ho imelwa ke dikoloto, tlhahlobelo-botjha ya sekoloto kapa taelo ya tlhophiso-botjha ya sekoloto mme ha o na bokudi ba kopano ya hlooho ka taelo ya lekgotla

- O tla netefatsa hore o badile le ho utlwisisa setatemente sa tumellano ya sethathong se latelang pele o amohela tjehelete efe kapa efe ya sekoloto eo o ka e fuwang
- Khoteishene le Setatemente sa Tumellano ya Sethathong di tshohlilwe le wena mme o utlwisisa le ho ananela ditjeho, dikotsi le ditlameho tse amanang le hore o kenetse Tumellano ena
- Haeba o nyetse ka lenyalo la kopanelo ya dithoto, o hloka tumelo ya molekane wa hao ho kena Tumellanong ena mme o fumane tumelo e jwalo
- tjehelete efe kapa efe ya kadimo ya tlatsetso e ka fanwang ho wena e le phetolo Tumellanong ena e ke ke theha tumellano e ntjha, mme katoloso e jwalo e tla ba ho latela ditlhoko le dipheho tse tshwanang le tse kahare ho yona.
- Ha o a nka sekoloto sefe kapa sefe se seng ntle le se se ntse se le teng ka nako eo o kopang kadimo ya tjehelete
- tlhahisoleseding yohle eo o re fileng yona ke nnete mme ke ya nakong ya hona jwale ka ditsela tsohle mme re ka itshetleha hodima tlhahisoleseding ena
- Haeba o hloleha ho lefa ditjehelete dife kapa dife tlasa Tumellano ena, Direct Axis e tla ba le tokelo ya ho ikopanya le wena mabapi le ditefello tseo o hlolehileng ho di etsa letsatsing lefe kapa lefe la hara beke
- Haeba ho na le tjehelete e sa lekanang akhaontong ya banka ho phethahatsa ditlameho tsa hao tsa debite otara, re tla ba le tokelo ya ho sala akhaonto ya banka ya hao morao le ho tliisa taelo ya tefo hape hang ha tjehelete e lekaneng e fumaneha akhaontong e seng e boletswe ya banka
- haeba tumello ya debite otara ya hao e ka hlakolwa/ ya fediswa ka lebaka la ho hloleha ho etsa ditefo tsa debite otara makgetlo a 3 (tharo) a latelanang, o dumella mona Direct Axis ka boikgethelo ba yona ho pheta debite otara ya hao.
- Haeba o fetola dintla tsa hao tsa banka, Direct Axis e na le molao ya ho berekisa fetoho ya dintla tsa banka tumellanong efe kapa efe o na le yona le Direct Axis.

Re dutse re na le tokelo ya ho ikgula Tumellanong ena ka ho fana ka tsebiso ya mongolo mabapi le sena haeba nnete efe kapa efe e nngwe e neng e sa hlahiswa pele e ka amang hampe tshwaneleho ya hao ya phumantsho ya sekoloto kapa bokgoni ba hao ba ho lefa sekoloto sena e ka hlahella. Tumellano ena e tla hloka matla le tshwaetso mme ha ho lehlakore le tla ba le tleleime ya letho kgahlanong le le leng.

Kamohelo ya hao ya molomo, mongolo kapa ya inthaneteng ya Khoteishene kapa boitshwaro ba hao bah o amohela tjehelete ya Kadimo mmoho le Melawana le Dipheho tse ngotsweng Setatamenteng se Etswang Pele e tla theha o le mong wa tlaleho ya Tumellano mme e tla o tlama ka molao ho fihlela o lefile ditjehelete tsohle tse lokelang ho lefuwa tlasa Tumellano ena. Ha ho diphetoho tse tla etswa Tumellanong ntle le ha diphetoho tsena di dumellanwe ka mongolo kapa ho seng jwalo di dumellwe ka puo le ho hatiswa ka lentsewe, mme kamora moo tsa etswa ka mongolo. Diphetoho tse jwalo di ka kenyeletsa kadimo ya tlatsetso e lefuwang kamora tjehelete ya kadimo ya qalong.